



2009:30

Loshult kyrkas orgelfasad

Antikvarisk kontroll, 2009

Lotta Eriksson



Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2009:30

Loshult kyrkas orgelfasad

- konservering och ommålning

Antikvarisk kontroll, 2009
Loshult socken, 1084
Osby kommun
Skåne län

Lotta Eriksson

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2009 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2009:30
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Nygotiskt utformat tympanonfält efter arbetets utförande.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

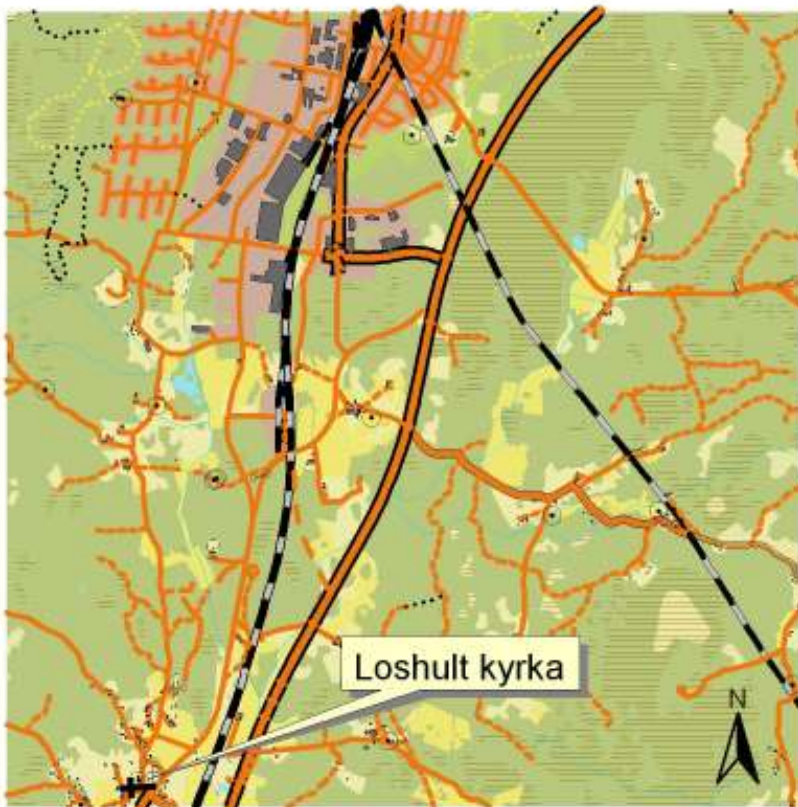
LOSHULT KYRKA

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter.....	5
Historik med relevans för ärendet.....	6
Utförda åtgärder	7
Avvikelser från arbetshandlingarna.....	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder.....	8
Övriga handlingar med relevans för ärendet	9
Bilaga.....	10



Skånekartan med Osby kommun och Loshult markerade.



Del av Fastighetskartan, blad 4D3j, med Loshult kyrka markerad.

Sammanfattning av utförda åtgärder

I Loshults kyrka har läktarorgeln målats om på samtliga sidor samt förgyllda partier omförgyllts av konservator. Flagnande färg har skrapats upp och vissa sprickor spacklats i före ommålning. Ommålning har skett med Ottossons linoljefärg.

Administrativa uppgifter

Objekt	Loshult kyrka
Socken	Loshult, 1084
Kommun	Osby
Arbetshandlingar	Konservator Herman Andersson AB 2006-08-29. Komplettering 2007-01-15.
Länsstyrelsens beslut	2006-11-27 dnr 433-43828-06 2007-01-19 dnr 433-2571-07
Regionmuseets dnr	K12.30-440-06
Byggherre/beställare	Loshults pastorat
Bygglédare/arkitekt	-
Entreprenör	Konservator Herman Andersson AB Aronssons måleri i Osby AB
Antikvarisk kontrollant	Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvaren i Skåne genom Lotta Eriksson
Byggnadstid	februari – mars 2009
Antikvarisk slutbesiktning	2009-03-18



Bild 1: Äldre odaterat fotografi i ATA där orgelfasaden framstår som enfärgad, troligen vit, med förgylld dekor.

Historik med relevans för ärendet

Orgelfasaden är från 1867 och utförd enligt ritning från orgelfabrikanten Lundal & Olsen. Orgelverket är byggt av Mårtenssons Orgelfabrik i Lund år 1940. Den utförda fasaden överensstämmer i mycket hög grad med ritningen.

Fasaden utförd i nygotisk stil är uppdelad i tre rundbågiga fält med synliga pipor samt mellan dessa två tureller, även dessa med pipor. De rundbågiga fälten kröns av tympanonfält med förgylld trepassornamentik. Fasaden och orgelhuset är färgsatt med fyra olika kulörer, tre grå och en röd-orange, samt förgyllning. Färgsättningen härrör troligen från restaureringen 1951-52. På ett äldre, odaterat, fotografi i ATA framstår orgelfasaden som enfärgad med förgylld ornamentik.. Ytterligare en färgsättning återfinns på ritningen från 1869 där vissa spegelfält, bl a nedför turellerna, angetts som marmorerade i rött. Denna färgsättning behöver dock ej ha blivit realiserad vid byggandet av orgeln även om man kan anta det med tanke på den grad som fasaden överensstämmer med ritningen i övrigt.



Bild 2: Sprickbildning i träet med påföljande färgflagning innan arbetenas början. **Bild 3:** Oxiderad slagmetallförgyllning i orgelns krönparti före arbetenas början.

Utförda åtgärder

De utförda åtgärderna på orgelfasad och orgelhus har snarast karaktären av underhållsarbete då det handlat om ommålning lika befintlig bemålning efter rengöring med målarsoda samt viss uppskrapning och spackling. Samtliga målningsarbeten har skett enligt av länsstyrelsen godkänd arbetshandling.

Slagmetallförgyllda ornament var starkt grönoxiderade och nedmattade i lystem. Vissa äldre retuscheringar med mörkoxiderad bronsering förekom i slagmetallen. Ytorna har omförgyllts med slagmetall på befintlig grundering. De nyförgyllda ytorna har behandlats med shellack.

Avvikelser från arbetshandlingarna

De rödrosa partierna i orgelns huvudfasad har korrigerats kulörmässigt för att bättre stämma överens med andra röda kulörer i den målade inredningen. Befintlig kulör hade NCS-nummer 2030-Y90R och var mer åt det rosa hållet än den kulör som nu valts med NCS-nummer 3040-Y90R.



Bild 4: Orgelfasaden efter avslutat arbete. **Bild 5:** Färgen har troligen inte drivits ut i tillräcklig omfattning därav de strimmiga resultatet.



Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Utförda åtgärder har skett enligt av länsstyrelsen godkända handlingar med undantag av ovanstående redovisade avvikelser som godkänts av antikvarisk kontrollant.

Antikvarisk kontrollant anser att utfört målningsarbete inte uppfyller kvalitetskraven för kyrkobyggnadens och orgelns kulturhistoriska värde men har efter diskussion med länsstyrelsen godkänt arbetena. Troligen beror det undermåliga resultatet på att färgen inte fördrivits i tillräckligt hög omfattning och att ytan därmed upplevs som strimmig och på vissa partier smetig.

I de förgyllda ytorna finns mindre krackeleringar möjligen beroende på bristfällig grundering.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

- 2006-08-29
Konservator Herman Andersson AB: Förslag till restaureringsåtgärder avseende förgyllda ytor
- 2006-11-27
Länsstyrelsen: Beslut (dnr 433-43828-06)
- 2007-01-15
Konservator Herman Andersson AB: Program avseende ommålning
- 2007-01-19
Länsstyrelsen: Beslut (dnr 433-2571-07)
- 2007-01-24
Regionmuseet Kristianstad/Landantikvarien i Skåne: Kontrollplan och kostnadsberäkning för antikvarisk kontroll
- 2009-01-26
Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne: Reviderad kostnadsberäkning för antikvarisk kontroll
- 2009-03-04
Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne: Mail till Aronssons måleri

Kristianstad 2009-03-19

Lotta Eriksson

Regionmuseets rapportserie 2008

Kulturmiljö

1. Bröddarps mölla, Västra Ingelstads sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2008
2. Fjälstorps småskola, - restaurering av uthus, Brunnby sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
3. Gamlegård – fasadrestaurering, Helsingborgs stad, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
4. Hajen 13, Höganäs sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
5. Täckarehuset – restaurering av två jordkällare, Brösarps sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2007
6. Gravarna i Askgården – i skuggan av Flyinge kungsgård, Södra Sandby sn, FU, Helene Wilhelmson, 2002
7. Åter på Hammar 9:21, Nosaby sn, FU, Anders Edring 2009
8. Ruveröds kvarn – rekonstruktion av dämme och kvarnlucka, Riseberga sn, AK, Helene Stalin Åkesson 2008
9. Renovering av balkonger på Tranchellska huset, AK, Mia Jungskär 2008
10. Hovdala slott huvudbyggnaden – dokumentation i samband med fasadrenovering, Brönneustads sn, BAD, Kristina Nilén, 2007
11. Hovdala slott hus D – invändig restaurering av ”Noras fåfånga”, Brönneustads sn, AK & BD, Kristina Nilén, 2007-2008
12. Krageholms mölla – i ny papp, Sövestads sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2007
13. Skånbergs mölla – renovering av hättan, Gladsax sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2007
14. Kvihusa 1:2 – åtgärder på tak till ekonomibyggnad, Eljaröd sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2007
15. Boplatser och en grav vid Norreskog, Ivetofta sn, FU, Tony Björk, 2008
16. Dunderbacken. Arkeologisk forskningsundersökning inom ärkebiskopsborgen i Åhus, Johan Dahmén, 2008
17. Stångby kyrka, invändig restaurering och mögelsanering, Stångby sn, AK, Petter Jansson 2007-2008
18. Lövestads kyrka, utvändig renovering, Lövestads sn, AK, Petter Jansson 2008
19. Öja kyrka, utvändig renovering, Öja sn, AK, Petter Jansson 2008
20. Östra Vemmenhögs kyrka, renovering av tak, Östra Vemmenhögs sn, AK, Petter Jansson 2008
21. Näs kyrka, fasader och tak, Trollenäs sn, AK, Petter Jansson 2008
22. Att flytta en gravsten – Torben Billes gravsten i Lunds domkyrka, Lunds sn, AK, Petter Jansson 2008-2009
23. Cement, järn och berg, Södra Mellby sn, FU/SÖ, Bertil Helgesson 2008
24. Tobaksprojektet 2008, projektrapport, Jimmy Juhlin Alftberg med bidrag av Åsa Jakobsson, 2009
25. Frillestads kyrka – utvändig renovering, Frillestads sn, AK, Heikki Ranta 2008
26. Norra Rörums kyrka – nyläggning av spåntak, Norra Rörums sn, AK, Heikki Ranta 2008
27. Schaktning vid Bosjö kloster kyrka, Bosjö sn, FU, Jan Kockum 2009
28. Glimmebodagården – omläggning av två takstin, Brösarps sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2008
29. Glimmebodagården – restaurering av fönster och dörrar, Brösarps sn, AK, Helene Stalin Åkesson, 2008
30. Loshults kyrkas orgelfasad, Loshults sn, AK, Lotta Eriksson, 2009

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

